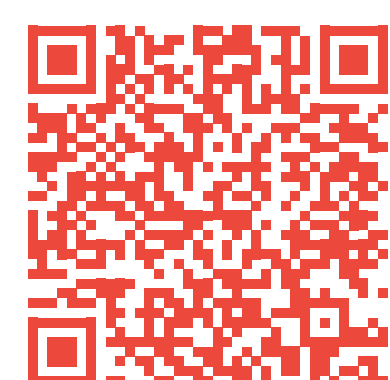

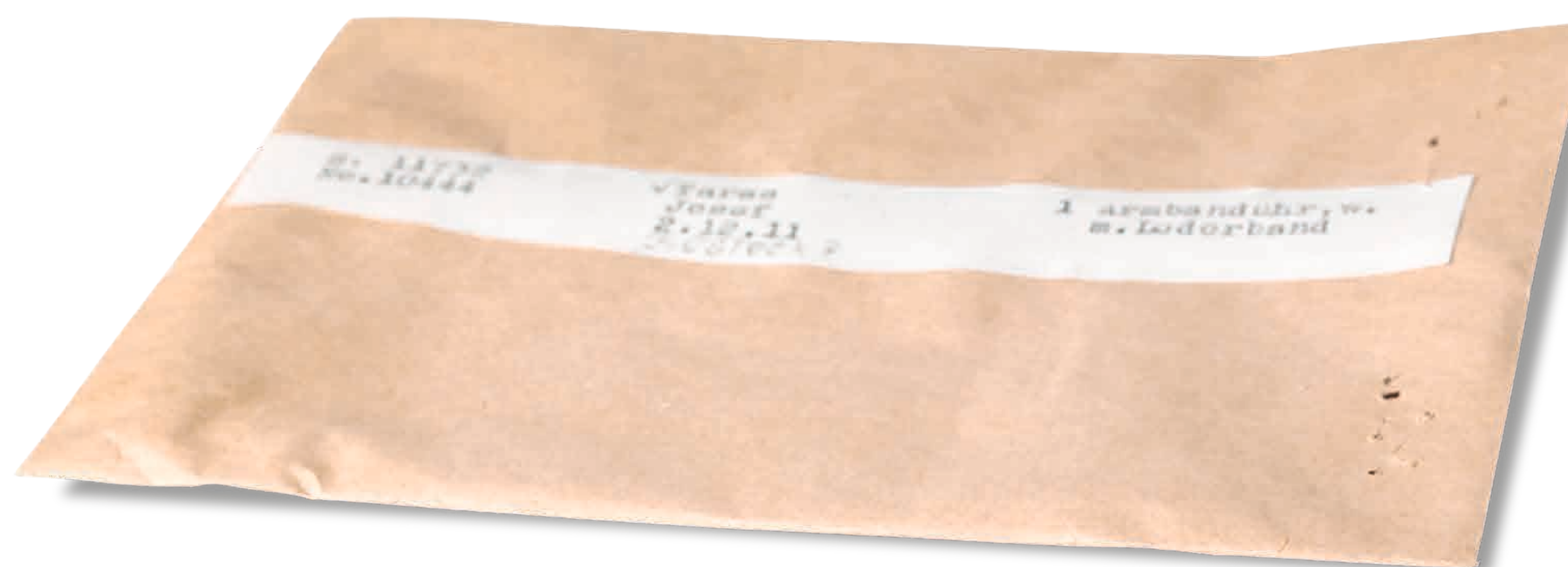

Mieczysław Pałys

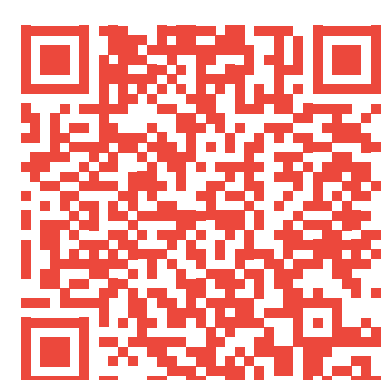

Poszukujemy krewnych Mieczysława Pałysa, urodzonego 28 stycznia 1920 roku w Krakowie. Podczas napaści Niemiec na Polskę dostał się do niewoli. Był więziony w tzw. stalagach, czyli obozach dla jeńców wojennych: Stalagu III B w Fürstenbergu nad Odrą i Stalagu XI B w Fallingbostal. W tych obozach jeńców wojennych przydzielano do różnych komand robotniczych. Mieczysław Pałys również był robotnikiem przymusowym, zanim został aresztowany. W październiku 1943 roku został przeniesiony przez SS do obozu koncentracyjnego Neuengamme, gdzie nadano mu numer obozowy 23897. W chwili aresztowania Mieczysław Pałys miał przy sobie zegarek kieszonkowy firmy Kienzle oraz zegarek na rękę. Jego dalsze losy są nieznane.

Wir suchen Angehörige von Mieczysław Pałys, geboren am 28. Januar 1920 in Krakau. Während des Überfalls der deutschen Wehrmacht auf Polen nahmen ihn die deutschen Besatzer in Kriegsgefangenschaft. Er war Häftling in sogenannten Stalags, Stammlagern für Kriegsgefangene: im Stalag III B in Fürstenberg an der Oder sowie XI B in Fallingbostal. In diesen Stammlagern teilten die Nationalsozialisten Kriegsgefangene verschiedenen Arbeitskommandos zu. Auch Mieczysław Pałys war Zwangsarbeiter bevor er verhaftet wurde. Im Oktober 1943 verschleppte ihn die SS ins Konzentrationslager Neuengamme und registrierte ihn mit der Häftlingsnummer 23897. Mieczysław Pałys trug bei seiner Inhaftierung eine Taschenuhr von Kienzle sowie eine Armbanduhr bei sich. Sein weiteres Schicksal ist unbekannt.

Józef Taras

Poszukujemy krewnych Józefa Tarasa, urodzonego 2 grudnia 1911 roku w Roztoce (powiat Nowy Sącz). Był on rolnikiem i jednym z licznych robotników przymusowych wykorzystywanych przez reżim nazistowski. W 1941 roku wysłano go do pracy w Vereinigte Deutsche Metallwerke AG we Frankfurcie-Heddernheim. Przed aresztowaniem przez Gestapo w sierpniu 1942 roku mężczyzna zameldowany był u rolnika Hansa Nagela w Kruppendorfie w okręgu Klagenfurt. Rzekomym powodem aresztowania było „zerwanie umowy o pracę”. Robotnicy przymusowi często padali ofiarą fałszywych, arbitralnie rzucanych oskarżeń, przeciw którym nie mieli możliwości się bronić. 17 września 1942 roku Józef Taras został zarejestrowany w obozie koncentracyjnym Dachau pod numerem 36623. Zaledwie dwa dni później został przeniesiony do obozu koncentracyjnego Buchenwald, a 8 października zaś do Neuengamme. Jego dalsze losy są nieznane.

Wir suchen Angehörige von Józef Taras, geboren am 2. Dezember 1911 in Roztoka, Kreis Nowy Sącz. Der Landarbeiter gehörte zu der großen Zahl an Zwangsarbeitern im NS-Regime und musste 1941 für die Vereinigte Deutsche Metallwerke AG in Frankfurt-Heddernheim arbeiten. Zuletzt gemeldet war er bei Landwirt Hans Nagel in Kruppendorf, Klagenfurt, bevor ihn die Gestapo im August 1942 verhaftete. Der angebliche Grund: „Arbeitsvertragsbruch“. Zwangsarbeiter waren auch willkürlichen Beschuldigungen schutzlos ausgesetzt. Am 17. September 1942 registrierten ihn die Nationalsozialisten im Konzentrationslager Dachau mit der Häftlingsnummer 36623. Nur zwei Tage später transportierten sie ihn ins KZ Buchenwald, am 8. Oktober ins KZ Neuengamme. Über sein weiteres Schicksal ist nichts bekannt.

Leokadia Rożniewska

Poszukujemy krewnych Leokadii Rożniewskiej, z domu Bystra, urodzonej 9 stycznia 1914 roku w Folwarkach w powiecie radom-szczańskim. Dzięki jej dokumentom osobistym przechowywanym w Arolsen Archives dysponujemy informacjami o jej życiu: mieszkała w Częstochowie przy ulicy Garncarskiej 59, była gospodynią domową i miała syna, Henryka Rożniewskiego, urodzonego 8 października 1938 roku. Zachowały się też jej listy do ojca dziecka, Stefana.

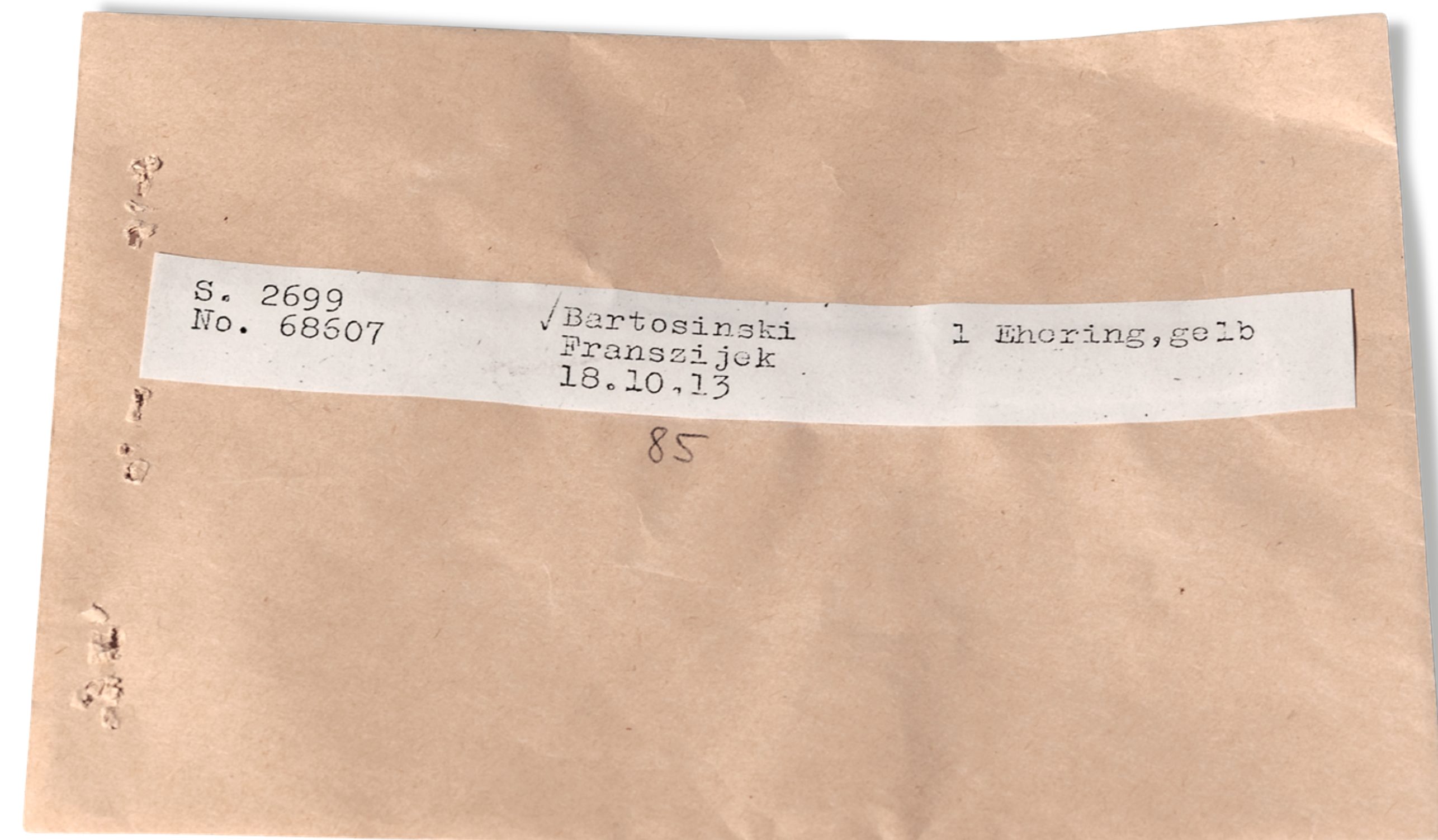
23 maja 1944 roku młoda matka została deportowana przez SS z Radomia do obozu koncentracyjnego Ravensbrück, później do obozu koncentracyjnego Neuengamme. Miała jednak szczęście: znalazła się wśród więźniów obozów koncentracyjnych, którzy dzięki interwencji szwedzkiego hrabiego Folke Bernadotte zostali na krótko przed zakończeniem wojny wywiezieni tzw. „białymi autobusami” Czerwonego Krzyża do Szwecji i tym samym uratowani.

Wir suchen Angehörige von Leokadia Rożniewska, geborene Bystra am 9. Januar 1914 in Folwarki, Kreis Radomsko. Einen Einblick in ihr Leben geben ihre persönlichen Dokumente in den Arolsen Archives: Sie wohnte in der Garncarska Straße 59 in Częstochowa, war als Haushälterin beschäftigt und hatte einen Sohn, Henryk Rożniewski, geboren am 8. Oktober 1938. Erhalten sind auch ihre Briefe an den Vater ihres Kindes, Stefan. Am 23. Mai 1944 deportierte die SS die junge Frau von Radom ins Konzentrationslager Ravensbrück, dann in das KZ Neuengamme. Doch ihr Schicksal nahm eine glückliche Wende: Sie gehörte zu den KZ-Häftlingen, die dank Verhandlungen des schwedischen Grafen Folke Bernadotte kurz vor Kriegsende mit den „weißen Bussen“ des Roten Kreuzes nach Schweden gebracht und gerettet wurden.

A r o l s e n
A r c h i v e s

International Center
on Nazi Persecution

#StolenMemory

Franciszek Bartosiniński

Poszukujemy krewnych Franciszka Bartosińskiego, urodzonego 18 października 1913 roku w Będzinie. Mężczyzna, z wykształcenia ślusarz i spawacz, był jednym z licznych cywilnych robotników przymusowych w Niemczech. Od listopada 1940 roku do maja 1942 roku pracował u Wilhelma Königa w Weimarze, od listopada 1942 roku w zakładach Goetzwerke A.G. w Apoldzie. W lutym 1943 roku został wyrejestrowany z Urzędu Pracy w Weimarze.

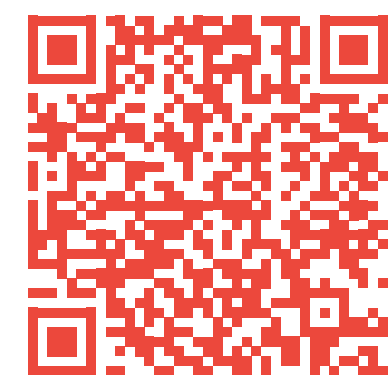
W grudniu 1944 roku młody mężczyzna został zarejestrowany przez SS w obozie koncentracyjnym Neuengamme pod numerem więźnia 68607. Nie wiadomo skąd został deportowany przez nazistów do obozu. Nieznane są również jego dalsze losy. W 1962 roku Arolsen Archives przejęły przedmioty osobiste byłych więźniów, tzw. Effekten, z obozu Neuengamme. Wśród nich znajdowała się również obrączka Franciszka Bartosińskiego.

Wir suchen Angehörige von Franciszek Bartosiński, geboren am 18. Oktober 1913 in Będzin. Der Schlosser und Schweißer gehörte zu der großen Zahl ziviler Zwangsarbeiter in Deutschland: Von November 1940 bis Mai 1942 arbeitete er bei Wilhelm König in Weimar, ab November 1942 bei der Goetzwerke A.G. in Apolda. Im Februar 1943 wurde er im Arbeitsamt in Weimar abgemeldet.

Die SS registrierte den jungen Mann im Dezember 1944 mit der Häftlingsnummer 68607 im Konzentrationslager Neuengamme. Es bleibt offen, von wo aus die Nationalsozialisten Franciszek Bartosiński in das KZ deportierten. Auch sein weiteres Schicksal ist unbekannt. 1962 übernahmen die Arolsen Archives „Effekten“ aus dem KZ Neuengamme. Unter den persönlichen Gegenständen befindet sich auch sein Ehering.

Stefan Sajbura

Poszukujemy krewnych Stefana Sajbury, urodzonego 2 września 1912 roku w Bochni. Mężczyzna, z wykształcenia kupiec, został deportowany przez niemieckiego okupanta jako jeńiec wojenny do stalagów X B oraz X A. Na jego personalnej karcie jenieckiej zapisano przydział do pracy w komandach robotniczych, m.in. na rzecz Deutsche Reichsbahn w Hamburgu. W karcie widnieją również jego dane: ojciec Stefana Sajbury nosił imię Wawrzyniec, panieńskie nazwisko jego matki brzmiało Plander, a jego rodzina pochodziła z Wyżyc w powiecie bocheńskim. W rubryce „adres” od czerwca 1943 roku widnieje nazwa obozu pracy w Hamburgu. W zbiorach przedmiotów osobistych z obozu koncentracyjnego Neuengamme znajdują się też rzeczy Stefana Sajbury, w tym list z kwietnia 1944 roku od jego siostry Honorki z Paryża. Okoliczności, w jakich został aresztowany i deportowany przez nazistów do obozu koncentracyjnego, są nieznane.

Wir suchen Angehörige von Stefan Sajbura, geboren am 2. September 1912 in Bochnia. Die deutschen Besatzer verschleppten den Kaufmann als Kriegsgefangenen in die Stammlager Stalag X B und X A. Auf seiner Häftlingskarte vermerkten sie seine Einsätze in Arbeitskommandos, unter anderem für die Deutsche Reichsbahn in Hamburg. Auch Angaben zu seiner Person wurden notiert: Stefan Sajburas Vater hieß Wawrzyniec, der Mädchenname seiner Mutter war Plander und seine Familie stammte aus Wyżyce, Kreis Bochnia. Als „Adresse“ ist ab Juni 1943 ein Gemeinschaftslager in Hamburg genannt. Bei den erhaltenen „Effekten“ aus dem KZ Neuengamme befindet sich auch der persönliche Besitz von Stefan Sajbura, darunter ein Brief vom April 1944 von seiner Schwester Honorka aus Paris. Wann und unter welchen Umständen die Nationalsozialisten ihn verhafteten und ins KZ einlieferten, ist unbekannt.

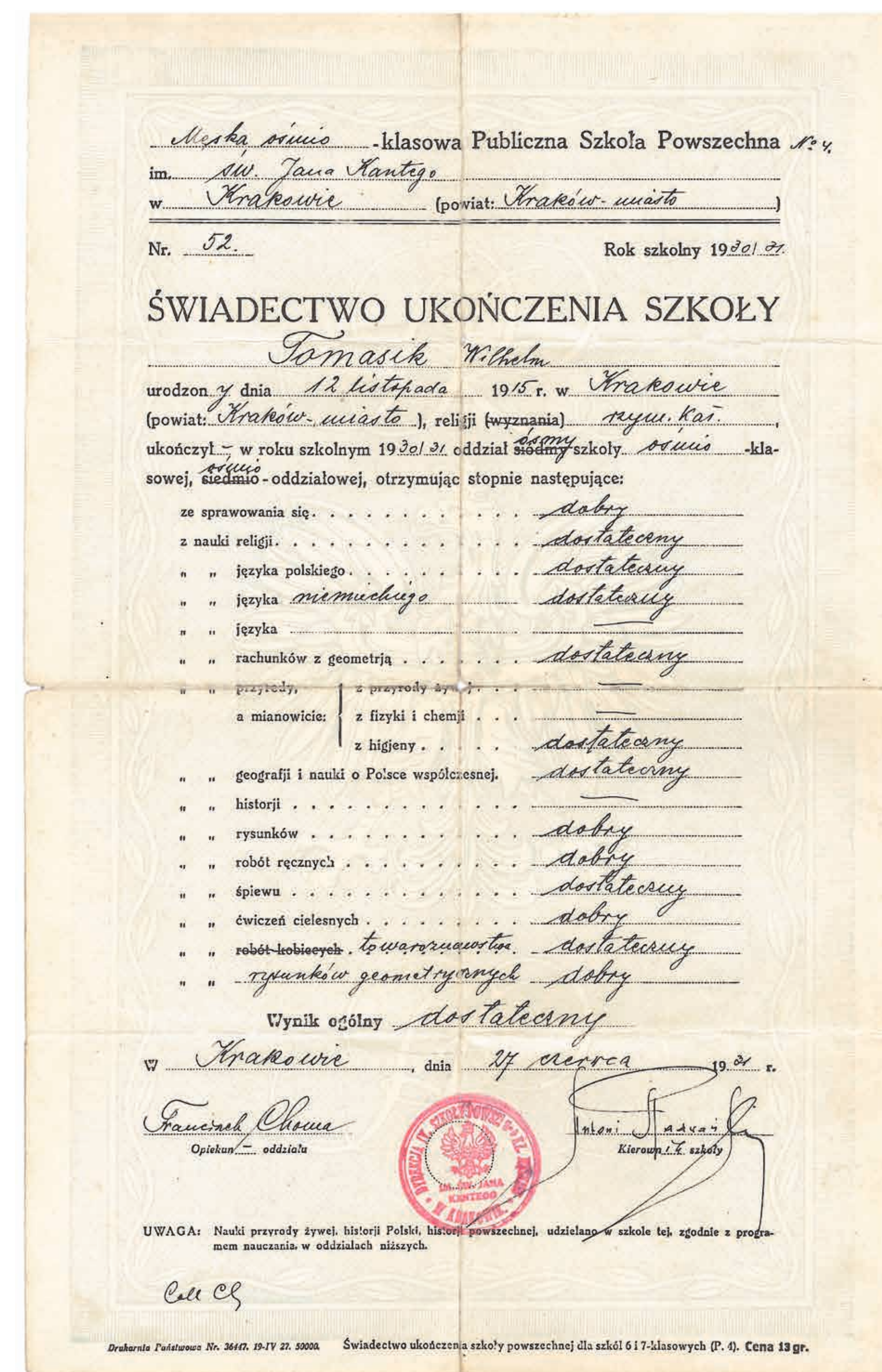

Kazimierz Biel

– **To przywracanie pamięci** o tych, których wojenny los był tak tragiczny, że nam dzisiaj nawet trudno to sobie wyobrazić. To dbałość o uczucia rodzin więźniów obozów koncentracyjnych, dla których tych kilka ocalałych przedmiotów ma wartość skarbu, a informacje o okolicznościach śmierci i miejscu pochowania osoby bliskiej są niezwykle ważne – mówiła siostrzenica Kazimierza Biela, odbierając wspólnie z rodzeństwem akt urodzenia swego wujka wraz ze zdjęciem, jego legitymację szkolną i inne dokumenty osobiste po 74 latach od jego aresztowania. Nikt z rodzeństwa nie poznał go osobiście. Kazimierz Biel urodził się 18 września 1921 roku w Krakowie. W wieku 19 lat został deportowany do obozu koncentracyjnego Neuengamme. Zginął w 1945 roku podczas bombardowania statku Cap Arcona i został pochowany w październiku 1950 roku na cmentarzu w Haffkrug nad Zatoką Lubecką.

„**Es bringt die Erinnerung** an diejenigen zurück, deren tragisches Schicksal im Krieg wir uns heute nur schwer vorstellen können. Für Angehörige haben diese wenigen, erhaltenen Gegenstände den Wert eines Schatzes.“ Die Nichte von Kazimierz Biel kann mit ihren Geschwistern 74 Jahre nach der Verhaftung ihres Onkels seine Geburtsurkunde mit seinem Foto, seinen Schülerschein und andere persönliche Dokumente in den Händen halten. Kennengelernt haben sie ihren Onkel nie: Kazimierz Biel wurde am 18. September 1921 in Krakau geboren. Er war 19 Jahre alt, als die Nationalsozialisten ihn in das Konzentrationslager Neuengamme deportierten. Er starb 1945 bei der Bombardierung der Cap Arcona und wurde im Oktober 1950 auf dem Friedhof in Haffkrug in der Lübecker Bucht beerdigt.

Wilhelm Tomasik

Pierwszy transport więźniów dotarł do obozu koncentracyjnego Auschwitz 14 czerwca 1940 roku. Jednym z 728 polskich więźniów politycznych był Wilhelm Tomasik z Krakowa. W Auschwitz nadano mu numer obozowy 544. Później został deportowany przez SS do obozu koncentracyjnego Neuengamme, skąd jesienią 1943 roku udało mu się wysłać list do matki. Wilhelm Tomasik przeżył pobyt w obozach i po wojnie powrócił do Polski, lecz nie opowiadał o swoich losach. Jego wnuk odkrył w Archiwum Cyfrowym Arolsen Archives świadectwa i zdjęcia, które odebrano jego dziadkowi podczas aresztowania. Dzięki temu przedmioty te mogły nareszcie wrócić do prawowitych właścicieli.

Der erste Häftlings-Transport erreichte das neu errichtete Konzentrationslager Auschwitz am 14. Juni 1940. Unter den 728 polnischen politischen Gefangenen war Wilhelm Tomasik aus Krakau, Häftlingsnummer 544. Später deportierte ihn die SS in das KZ Neuengamme, von wo es ihm gelang, im Herbst 1943 einen Brief an seine Mutter zu schreiben. Wilhelm Tomasik überlebte die Lager und kehrte nach dem Krieg nach Polen zurück, sprach aber kaum über diese Zeit. Sein Enkel entdeckte im Arolsen Archives Online-Archiv die Zeugnisse und Fotos, die dem Großvater bei der Verhaftung geraubt worden waren. So kamen seine persönlichen Gegenstände endlich zurück in den Besitz der Familie.

Czesław Bilnik

– **Nic innego nie pozostało** po moim tacie – opowiada Wanda Różycka-Bilnik. Gdy w lipcu 2017 roku dowiedziała się o odnalezieniu jego zegarka kieszonkowego w zbiorach archiwum, natychmiast przyjechała do Bad Arolsen.

Czesław Bilnik został aresztowany przez narodowych socjalistów zimą 1943 roku, gdyż wspólnie z żoną pomagał polskiemu ruchowi oporu. Jego córka miała wówczas cztery latka. – Gdyby Gestapo wiedziało, że ukrywaliśmy wówczas rannego partyzanta, podpaliliby cały dom – mówi pani Wanda.

Jej ojciec został wywieziony do obozu koncentracyjnego Groß-Rosen, a stamtąd do obozu koncentracyjnego Neuengamme. Czesław Bilnik zginął w maju 1945 roku podczas tragicznego w skutkach bombardowania statku Cap Arcona.

„**Von meinem Vater ist** sonst nichts geblieben,“ erzählt Wanda Różycka-Bilnik. Als sie von der Taschenuhr im Archiv hörte, reiste sie deshalb im Juli 2017 sofort nach Bad Arolsen. Im Winter 1943 verhafteten die Nazis Czesław Bilnik, da er zusammen mit seiner Frau polnischen Widerstandskämpfern geholfen hatte. Seine Tochter war damals vier Jahre alt. „Hätte die Gestapo bemerkt, dass wir zu diesem Zeitpunkt einen verletzten Partisanen versteckten, hätten sie das Haus angezündet.“

Ihr Vater wurde erst in das Konzentrationslager Groß-Rosen deportiert und von dort aus weiter in das Konzentrationslager Neuengamme. Czesław Bilnik starb im Mai 1945 bei der tragischen Bombardierung der „Cap Arcona“.

Stanisław Woźniewicz

Telefon od Arolsen Archives latem 2017 roku był dla Mirosława Woźniewicza ogromnym zaskoczeniem: „Miałem wrażenie, że tata kieruje tym wszystkim z nieba.” W archiwum nadal znajduje się co najmniej 650 przedmiotów osobistych odebranych niegdyś polskim więźniom obozów koncentracyjnych. Arolsen Archives nieustannie poszukują ich bliskich.

Stanisław Woźniewicz został deportowany przez Niemców do obozu koncentracyjnego Neuengamme w styczniu 1945 roku. 44-letni wówczas mężczyzna przeżył i wrócił do rodziny. Niewiele jednak mówił o swoim aresztowaniu i pobycie w obozie. Tym większą rolę odegrały dla jego syna zwrócone rzeczy osobiste ojca: „Jego przedmioty osobiste są dla naszej rodziny bezcenne.”

Mirosław Woźniewicz war von dem Anruf der Arolsen Archives im Sommer 2017 sehr überrascht: „Ich habe das Gefühl, dass mein Vater dies aus dem Himmel gesteuert hat.“ Mindestens 650 Effekten von polnischen KZ-Häftlingen lagern noch im Archiv. Der ITS sucht intensiv nach Angehörigen.

Die Nazis hatten Stanisław Woźniewicz im Januar 1945 in das Konzentrationslager Neuengamme deportiert. Der damals 44-Jährige überlebte und kehrte zu seiner Familie zurück. Über die Verhaftung und die Zeit im KZ sprach er kaum. Umso wichtiger war für seinen Sohn die Rückgabe: „Seine persönlichen Gegenstände haben für meine Familie einen unermesslichen Wert.“

A r o l s e n
A r c h i v e s

International Center
on Nazi Persecution

#StolenMemory

Stanisław Klimek

Poszukujemy krewnych Stanisława Klimka lub Klimicha, urodzonego 25 listopada 1922 roku w Nowym Sączu. 14 czerwca 1940 roku został wywieziony przez niemieckiego okupanta pierwszym transportem do obozu koncentracyjnego Auschwitz, gdzie otrzymał numer więźnia 468. Później był więźniem obozu Neuengamme o numerze 17922. W dokumentach nie ma informacji o tym, kiedy został tam przez SS przeniesiony. Zginął 3 maja 1945 roku podczas bombardowania statku Cap Arcona w Zatoce Lubeckiej i został pochowany na cmentarzu w Neustadt. W 1962 roku Arolsen Archives przejęły przedmioty osobiste byłych więźniów obozu Neuengamme. Wśród nich znajdowało się też zielone pióro wieczne Stanisława Klimka.

Wir suchen Angehörige von Stanisław Klimek oder Klimich, geboren am 25. November 1922 in Nowy Sącz. Am 14. Juni 1940 brachten ihn die deutschen Besatzer mit dem ersten Transport ins Konzentrationslager Auschwitz, er erhielt dort die Häftlingsnummer 468. Später war er Häftling mit der Nummer 17922 im Konzentrationslager Neuengamme. Es gibt keine Dokumente darüber, wann die SS Stanisław Klimek in das KZ schickte. Er starb am 3. Mai 1945 bei der Bombardierung der Cap Arcona in der Lübecker Bucht und wurde auf dem Friedhof in Neustadt beerdigt. 1962 übernahmen die Arolsen Archives persönliche Gegenstände ehemaliger Häftlinge aus dem KZ Neuengamme. Darunter befand sich auch Stanisław Klimeks grüner Füllhalter.

Krystyna Zawierucha

Poszukujemy krewnych Krystyny Zawieruchy, urodzonej 12 kwietnia 1924 roku w Zawierciu. 31 sierpnia 1944 roku, w wieku zaledwie 20 lat, została deportowana przez nazistów z Warszawy do obozu koncentracyjnego Stutthof, gdzie została zarejestrowana pod numerem więźnia 87225. Na jej karcie personalnej więźnia podano zawód „gorseciarka”. Miesiąc później została przeniesiona do obozu Neuengamme, gdzie otrzymała numer więźnia 7831. Krystyna Zawierucha przeżyła pobyt w obozach i po wyzwoleniu trafiła pod opiekę wojsk alianckich, do szpitala im. Glynna Hughesa, urządzonego w pobliżu obozu koncentracyjnego Bergen-Belsen w celu zapewnienia opieki medycznej Ocalonym. Tam zmarła zaledwie kilka dni później, 4 maja 1945 roku.

Wir suchen Angehörige von Krystyna Zawierucha, geboren am 12. April 1924 in Zawiercie. Im Alter von nur 20 Jahren verschleppten sie die Nationalsozialisten am 31. August 1944 aus Warschau ins Konzentrationslager Stutthof und registrierten sie mit der Häftlingsnummer 87225. Auf ihrer Häftlingskarte trugen sie den Beruf Korsettarbeiterin ein. Bereits einen Monat später schickten sie Krystyna Zawierucha weiter ins KZ Neuengamme, hier erhielt sie die Häftlingsnummer 7831. Sie überlebte die Konzentrationslager und kam nach der Befreiung unter der Obhut alliierter Truppen ins Glynn-Hughes-Hospital. Das Krankenhaus war für die medizinische Versorgung der KZ-Überlebenden nahe dem KZ Bergen-Belsen eingerichtet worden. Dort starb Krystyna Zawierucha nur wenig später am 4. Mai 1945.

Bronisław Jachimowicz

Poszukujemy krewnych Bronisława Jachimowicza, urodzonego 12 lipca 1896 roku w Bukowinie. Od grudnia 1942 roku był on robotnikiem przymusowym w Hamburgu i przebywał w obozie Flakturm Billbrook. Informacje te wynikają z dokumentów lokalnej kasy chorych w Hamburgu, w której był ubezpieczony. Od lipca do października 1944 roku pracował w firmie H.C.E. Eggers & Co. GmbH pod adresem Horner Landstraße 358 w Hamburgu. Później był więźniem obozu koncentracyjnego Neuengamme. SS zarejestrowało go tam pod numerem więźnia 76639. Nie wiadomo, kiedy ani w jakich okolicznościach został deportowany do obozu. W chwili aresztowania naziści odebrali mu obrączkę.

Bronisław Jachimowicz zginął 10 maja 1945 roku w obozie Sandbostel, pełniącym funkcję obozu pracy oraz obozu jenieckiego.

Wir suchen Angehörige von Bronislaw Jachimowicz, geboren am 12. Juli 1896 in Bukowina. Ab Dezember 1942 war er Zwangsarbeiter in Hamburg und lebte im Lager Flakturm Billbrook. Auskunft darüber geben Dokumente der Allgemeinen Ortskrankenkasse Hamburg, bei der er versichert war. Von Juli bis Oktober 1944 arbeitete er bei der H.C.E. Eggers & Co. GmbH in der Horner Landstraße 358 in Hamburg. Später war er Häftling im Konzentrationslager Neuengamme. Die SS registrierte ihn dort mit der Häftlingsnummer 76639. Wann und unter welchen Umständen sie ihn in das KZ einlieferte ist unbekannt. Bei seiner Verhaftung nahmen ihm die Nationalsozialisten seinen Ehering ab.

Bronislaw Jachimowicz kam am 10. Mai 1945 im Arbeits- und Kriegsgefangenenlager Sandbostel ums Leben.

Tadeusz Sieprowski

Poszukujemy krewnych Tadeusza Sieprawskiego, urodzonego 4 września 1920 roku. Mieszkał on w Krakowie przy alei 29 Listopada 57, z zawodu był kelnerem. W jego książeczce ubezpieczeniowej jako ostatni pracodawca roku figuruje kawiarnia „Hel” przy ulicy Karmelickiej 3, wpis datowany jest na styczeń 1940. W czerwcu 1940 roku w wieku zaledwie 19 lat Tadeusz Sieprawski został deportowany przez nazistów pierwszym transportem do obozu koncentracyjnego Auschwitz. Otrzymał numer więźnia 58. W 1943 roku został przeniesiony do obozu koncentracyjnego Neuengamme pod Hamburgiem. Tam otrzymał numer więźnia 18432. Niewiele wiemy o losach Tadeusza Sieprawskiego. Prawdopodobnie zginął w maju 1945 roku w Zatoce Lubeckiej podczas bombardowania statków Cap Arcona i Thielbek, w którym zginęło ponad 6000 więźniów obozów koncentracyjnych.

Wir suchen Angehörige von Tadeusz Sieprawski, geboren am 4. September 1920. Der junge Mann wohnte in der Aleja 29 Listopada Straße 57 in Krakau und war von Beruf Kellner. In seinem Versicherungsbuch ist im Januar 1940 sein letzter Arbeitgeber vermerkt: Das Café „Hel“ in der Karmelicka Straße 3. Im Alter von nur 19 Jahren verschleppten ihn die Nationalsozialisten mit dem ersten Transport im Juni 1940 in das Konzentrationslager Auschwitz. Er erhielt die Häftlingsnummer 58. 1943 war er Häftling im KZ Neuengamme bei Hamburg. Dort war seine Häftlingsnummer die 18432. Über das Schicksal von Tadeusz Sieprawski ist nicht viel bekannt. Er starb vermutlich im Mai 1945 in der Lübecker Bucht, als bei der Bombardierung der Schiffe Cap Arcona und Thielbek über 6000 KZ-Häftlinge ums Leben kamen.

Stanisław Zychowicz

Poszukujemy krewnych Stanisława Zychowicza, urodzonego 17 lipca 1925 roku w Częstochowie. Niewiele wiadomo o jego losach. Mężczyzna, z wykształcenia kowal, był jednym z wielu robotników przymusowych wykorzystywanych przez reżim nazistowski. Od czerwca 1941 roku pracował u D. Büsinga w Brake, w okręgu Wesermarsch. Na początku 1944 roku trafił do szpitala w Oldenburgu. Przyczyną hospitalizacji była „grypa”. We wrześniu 1944 roku został deportowany przez nazistów do obozu koncentracyjnego Neuengamme, gdzie już od 1938 roku więźniowie byli wykorzystywani przez SS do pracy przymusowej w cegielni. W Arolsen Archives znajdują się przedmioty osobiste, które Stanisław Zychowicz miał przy sobie w chwili aresztowania – łańcuszek do zegarka kieszonkowego i pierścionek. Mężczyzna prawdopodobnie nie przeżył pobytu w obozie.

Wir suchen Angehörige von Stanisław Zychowicz, geboren am 17. Juli 1925 in Częstochowa. Über sein Schicksal ist nur sehr wenig bekannt: Der Schmied gehörte zu der großen Zahl an Zwangsarbeitern im NS-Regime und musste ab Juni 1941 bei D. Büsing in Brake, Landkreis Wesermarsch, arbeiten. Anfang 1944 war er im Krankenhaus in Oldenburg, der Einlieferungsgrund: „Grippe“. Im September 1944 deportierten ihn die Nationalsozialisten in das Konzentrationslager Neuengamme. Dort wurden bereits ab 1938 Häftlinge von der SS zur Zwangsarbeit in einer Ziegelei eingesetzt. Die Arolsen Archives verwahren eine Kette und einen Ring – die persönlichen Gegenstände, die Stanisław Zychowicz vor seiner Inhaftierung bei sich trug. Wahrscheinlich hat er das KZ Neuengamme nicht überlebt.

Walery Bronicki

Poszukujemy krewnych Walerego Bronickiego, urodzonego 28 marca 1910 roku w Pisarzowej, powiat Limanowa. Został wywieziony przez niemieckiego okupanta jako jeńiec wojenny do pracy przymusowej w Trzeciej Rzeszy. W jego „książeczce pracy” wymienione są miejsca jego pobytu. Walery Bronicki był zameldowany w urzędzie pracy w Neumünster w Szlezwiku-Holsztynie, a pracował w Schmalfeld, Lütjenwestedt i Wöbs. W maju 1940 roku przebywał w lazarecie w Szlezwiku. W styczniu 1945 roku Walery Bronicki został przeniesiony przez nazistów do obozu jenieckiego Meppen-Versen, podobozu Neuengamme. Więźniowie tego obozu byli zmuszani do budowy wału chroniącego północnoniemieckie wybrzeża Trzeciej Rzeszy przed wojskami alianckimi. Walery Bronicki zginął 3 maja 1945 roku w katastrofie statku Cap Arcona i jest pochowany w Neustadt.

Wir suchen Angehörige von Walery Bronicki, geboren am 28. März 1910 in Pisarzowa, Kreis Limanowa. Die deutschen Besatzer verschleppten ihn als Kriegsgefangenen zur Zwangsarbeit ins Deutsche Reich. Auf seiner „Arbeitsbuchkarte“ vermerkten sie seine Aufenthaltsorte: Walery Bronicki war beim Arbeitsamt Neumünster in Schleswig-Holstein gemeldet und arbeitete in Schmalfeld, in Lütjenwestedt und in Wöbs. Im Mai 1940 war er in einem Lazarett in Schleswig. Im Januar 1945 schickten die Nationalsozialisten Walery Bronicki ins Kriegsgefangenenlager Meppen-Versen, ein Außenlager des KZ Neuengamme. Hier mussten die Häftlinge einen Wall zum Schutz der norddeutschen Küste vor den Alliierten bauen. Walery Bronicki starb am 3. Mai 1945 beim Untergang der Cap Arcona und ist in Neustadt beerdigt.

Józef Guzik

Józef Guzik przybył do obozu koncentracyjnego Auschwitz w czerwcu 1940 roku jako jeden z pierwszych więźniów. Rolnik, urodzony 13 grudnia 1912 roku w Młynnem, powiat Limanowa został zarejestrowany przez SS pod numerem więźnia 257. W marcu 1943 roku został przeniesiony do obozu koncentracyjnego Neuengamme. Prawdopodobnie nie przeżył. Z pomocą sołtysa wsi Młynne Arolsen Archives odnalazły rodzinę Józefa Guzika. – Babcia opowiadała mi o listach, które jej brat przysyłał z Auschwitz. Po pewnym czasie zaczęły docierać ocen-zurowane, aż wreszcie zupełnie przestały przychodzić. Babcia sądziła, że jej brata zamordowano w Auschwitz – wspomina wnuczka jego siostry. Prawdziwą historię Józefa Guzika jego bliscy poznali dopiero dzięki dokumentom i przedmiotom ze zbiorów Arolsen Archives. Dla jego rodziny są to jedyne pamiątki po nim.

Józef Guzik kam im Juni 1940 als einer der ersten Häftlinge im Konzentrationslager Auschwitz an. Die SS registrierte den am 13. Dezember 1912 in Młynne, Kreis Limanowa, geborenen Land-arbeiter mit der Häftlingsnummer 257. Im März 1943 schickte sie ihn ins KZ Neuengamme. Vermutlich hat er das KZ nicht überlebt. Mithilfe des Bürgermeisters von Młynne fanden die Arolsen Archives die Angehörigen von Józef Guzik. Die Großnichte erinnert sich: „Meine Großmutter erzählte von Briefen, die ihr Bruder aus Auschwitz geschrieben hat. Später waren die Briefe zensiert, dann kam nichts mehr. Meine Großmutter nahm an, ihr Bruder sei in Auschwitz ermordet worden.“ Sein wirkliches Schicksal erfuhren die Angehörigen erst durch die Dokumente und Gegenstände in den Arolsen Archives. Für die Familie sind es die einzigen Erin-nerungen.

Kennort Miejsce wystawienia Busko Zdrój		rechter Zeigefinger palec wskazujący prawej ręki
Kreish. Starostwo powiat. BUSKO		linker Zeigefinger palec wskazujący lewej ręki
Kennnummer Numer rozpoznawczy 1816		
Gültig bis Ważne do 15.7.1948		
Name Nazwisko Janiczko		
Geburtsname (b. Ehefrau) Nazwisko panieńskie (u mężatki) Eleonora		
Vorname Imię Eleonora		
Geboren am Urodzony (a) w dn. 24.12.1905		
Geburtsort Miejsce urodzenia Bogucice		
Kreish. Starostwo pow. BUSKO		
Land Kraj P. G.		
Beruf Zawód erlernter wyuczony Sandwichin		
Religion Wyznanie ausgeübt wykonywany keine		
Besondere Kennzeichen Szczególne znaki rozpoznawcze keine		
Unterschrift des Kennkarteninhabers Podpis posiadacza karty rozpoznawczej <i>Eleonora Janiczko</i>		
Ausstellungsbehörde Władza wystawiania Busko Zdrój		
Unterschrift des ausfertigenden Beamten Podpis sporządzającego urzędnika <i>W. H.</i>		
AMTLICHE VERMERKE UWAGI URZĘDOWE		
Der Kennkarteninhaber wohnt Posiadacz karty rozpoznawczej mieszka in w Bogucice Strasse 1 ZAGOSĆ		
Unterschrift der Meldebehörde Podpis urzędu meldunkowego <i>W. H.</i>		
ob od in w Kreish. Starostwo powiat. BUSKO		
Strasse ulica 1		
Unterschrift der Meldebehörde Podpis urzędu meldunkowego <i>W. H.</i>		
ob od in w Kreish. Starostwo powiat. BUSKO		
Strasse ulica 1		
Unterschrift der Meldebehörde Podpis urzędu meldunkowego <i>W. H.</i>		

Eleonora Janiczko

– **Ciocia po powrocie do** domu nie opowiadała o pobycie w obozach – powiedział nam wnuk brata Eleonory Janiczko. Dlatego też dla jego bliskich szczególne znaczenie miał fakt, że wreszcie mogli dowiedzieć się więcej o losach swojej krewnej i wziąć do ręki ostatni z jej przedmiotów osobistych, który miała przy sobie w chwili aresztowania. Gospodyni domowa z Bogucic, powiat Busko Zdrój została wywieziona transportem z Radomia najpierw do obozu koncentracyjnego Ravensbrück, potem do Neuengamme, a stamtąd do Bergen-Belsen. Przeżyła pobyt w obozach, po wyzwoleniu w lipcu 1945 roku została ewakuowana do Szwecji, a później wróciła do Polski. – Prawdopodobnie do aresztowania cioci przyczynił się znajomy ze wsi – opowiedział nam wnuk jej brata.

„**Meine Tante hat nie** über ihre Zeit in den Konzentrationslagern gesprochen.“ Für den Neffen von Eleonora Janiczko und seine Familie ist es umso wichtiger, dass sie jetzt endlich mehr über das Schicksal ihrer Angehörigen erfahren – und den letzten persönlichen Gegenstand in den Händen halten können, den Eleonora Janiczko bei ihrer Verhaftung bei sich trug. Die Nationalsozialisten verschleppten die Hausfrau aus Bogucice, Kreis Busko Zdrój, mit einem Transport aus Radom erst ins Konzentrationslager Ravensbrück, dann ins KZ Neuengamme und schließlich ins KZ Bergen-Belsen. Sie überlebte, wurde nach der Befreiung im Juli 1945 nach Schweden evakuiert und kehrte später nach Polen zurück. „Vermutlich hat ein Bekannter aus dem Dorf zur Verhaftung meiner Tante beigetragen,“ berichtet ihr Neffe.

#StolenMemory

Kampania wrześniowa

Druga wojna światowa rozpoczęła się wraz z inwazją niemieckiego Wehrmachtu na Polskę 1 września 1939 roku. 17 września do Polski wmaszerowały również wojska sprzymierzonego z Niemcami Związku Radzieckiego. Wkrótce polskie wojsko musiało się poddać wobec ogromnej przewagi wroga. Polska została podzielona pomiędzy siły okupacyjne zgodnie z ustaleniami paktu Ribbentrop-Mołotow. Dla ludności polskiej rozpoczął się okres terroru i samowoli ze strony okupanta. W podziemiu szybko jednak zorganizował się ruch oporu. Niemcy anektowali rozległe tereny, wypędzali i wywłaszczali ludność, wywozili setki tysięcy osób do pracy przymusowej lub do obozów koncentracyjnych, mordowali bezwzględnie i plądrowali kraj. Szczególnie zaś prześladowali członków ruchu oporu oraz elity z kręgów administracji, oświaty i duchowieństwa. Zwłaszcza Żydzi, którzy zostali całkowicie pozbawieni praw i zmuszeni do życia w gettach, cierpieli z powodu przemocy i głodu.

Mit dem Überfall der deutschen Wehrmacht auf Polen am 1. September 1939 begann der Zweite Weltkrieg. Am 17. September marschierte auch noch die mit den Deutschen verbündete Sowjetunion ein. Die polnischen Truppen mussten wenig später vor der Übermacht kapitulieren. Polen wurde unter den Besatzern gemäß dem Hitler-Stalin-Pakt aufgeteilt. Für die polnische Bevölkerung begann eine Zeit des Terrors und der Willkür. Jedoch organisierte sich rasch eine Widerstandsbewegung im Untergrund.

Die Deutschen annektierten Gebiete, vertrieben und enteigneten die Bevölkerung, verschleppten Hunderttausende zur Zwangsarbeit oder in die Konzentrationslager, mordeten wahllos und plünderten. Widerstandskämpfer und die Eliten aus Verwaltung, Bildung und Klerus wurden gezielt verfolgt. Die Juden, die völlig entrechtet in Ghettos gepfercht wurden, litten besonders unter Gewalt und Hunger.

#StolenMemory

Dołącz do kampanii!

Dołącz do kampanii i pomóż nam zwrócić skradzione przez nazistów pamiątki we właściwe ręce. Pozostało nam niewiele czasu! Odwiedź naszą stronę internetową: znajdziesz tam zdjęcia rzeczy osobistych oraz nazwiska osób prześladowanych przez nazistów. Na tej podstawie można samemu poszukiwać i udzielać nam ważnych wskazówek.

www.stolenmemory.org

Arolsen Archives to Międzynarodowe Centrum Prześladowań Nazistowskich przechowujące najobszerniejsze na świecie archiwum dokumentów dotyczące ofiar narodowego socjalizmu. Zbiory te są wpisane na Światową Listę Programu UNESCO „Pamięć Świata”. Korzystamy z tego unikalnego źródła w wielu projektach, żeby zachować pamięć, wiedzę i informację w naszym dzisiejszym życiu.

www.arolsen-archives.org

Machen Sie mit und helfen Sie dabei, die von den Nazis gestohlenen Erinnerungsstücke in die richtigen Hände zu geben. Es ist eine Arbeit gegen die Zeit. Besuchen Sie unsere Website: Dort finden Sie Fotos der persönlichen Gegenstände und die Namen der NS-Verfolgten. Auf dieser Basis können Sie mit recherchieren und uns wichtige Hinweise geben.

www.stolenmemory.org

Die Arolsen Archives sind ein internationales Zentrum über NS-Verfolgung mit dem weltweit umfassendsten Archiv zu den Opfern des Nationalsozialismus. Die Sammlung gehört zum UNESCO Weltdokumentenerbe. Wir nutzen diese einzigartige Quelle für eine Vielzahl von Projekten, um Erinnerung, Wissen und Information im heutigen Leben zu verankern.

www.arolsen-archives.org

#StolenMemory

Odnalezione w 1945 r.

Tuż przed wyzwoleniem obozów koncentracyjnych przez aliantów, SS rozpoczęło ich ewakuację, wysyłało więźniów na marsze śmierci i paliło dokumenty, a także mienie ofiar, aby ukryć ślady popełnionych tam masowych morderstw. Największa zachowana kolekcja mienia osobistego w Arolsen Archives pochodzi z obozu koncentracyjnego Neuengamme. W miarę zbliżania się aliantów, komendant obozu nakazał usunąć z terenu obozu rzeczy i odzież około 5 000 więźniów. Później żołnierze brytyjscy znaleźli, tzw. Effekten w Lunden w Szlezwiku-Holsztynie. Zachowały się również przedmioty osobiste z obozów koncentracyjnych Bergen-Belsen i Dachau, choć w znacznie mniejszej liczbie.

Kurz vor der Befreiung durch die Alliierten räumte die SS die Konzentrationslager, schickte die Häftlinge auf Todesmärsche und verbrannte Akten sowie den Besitz der Verfolgten, um die Spuren des Mordens zu vertuschen. Der größte erhaltene Bestand persönlicher Gegenstände bei den Arolsen Archives stammt aus dem Konzentrationslager Neuengamme. Als die Alliierten heranrückten, ließ der Lagerkommandant die Gegenstände und Kleidung von circa 5000 Häftlingen wegschaffen. Die „Effekten“ wurden von britischen Soldaten in Lunden in Schleswig-Holstein gefunden. Aus den Konzentrationslagern Bergen-Belsen und Dachau konnten ebenfalls persönliche Gegenstände gerettet werden, aber nur eine geringe Zahl.

#StolenMemory

Pamiętki ofiar nazistowskich

W posiadaniu Arolsen Archives w Niemczech znajduje się prawie 3 000 rzeczy osobistych, tzw. Effekten, z obozów koncentracyjnych. Są wśród nich: zegarki kieszonkowe, zegarki na rękę, pierścionki, portfele, zdjęcia rodzinne oraz przedmioty codziennego użytku, takie jak grzebień, puderniczki lub przybory do golenia, itp. Często były one ostatnimi rzeczami, jakie miały przy sobie ofiary nazistowskich prześladowań w momencie aresztowania przez narodowych socjalistów. Należały do ludzi z ponad 30 krajów – wielu z nich pochodziło z Polski i byłego Związku Radzieckiego.

W 2016 roku Arolsen Archives rozpoczęły kampanię mającą na celu zwrócenie „skradzionej pamięci” jak największej liczbie rodzin. Wystawa obrazuje emocje podczas pierwszego kontaktu bliskich z pamiętkami oraz ich wyjątkowe znaczenie dla odnalezionych rodzin. Ponadto, prezentuje pamiętki należące do osób, których krewnych Arolsen Archives dotychczas nie odnalazły.

Im Archiv der Arolsen Archives in Deutschland befinden sich knapp 3000 „Effekten“ aus Konzentrationslagern: oft Taschen- und Armbanduhren, Ringe, Brieftaschen, Familienfotos und Alltägliches wie Käämme, Puderdosen oder Rasiermesser. Nicht selten sind es die letzten Dinge, die NS-Verfolgte besaßen. Sie trugen sie im Moment ihrer Verhaftung durch die Nationalsozialisten bei sich. Die Gegenstände stammen von Menschen aus über 30 Ländern – eine große Zahl aus Polen und der damaligen Sowjetunion. 2016 haben die Arolsen Archives eine Kampagne gestartet, um möglichst vielen Familien diese gestohlenen Erinnerungen zurückzugeben. Die Ausstellung erzählt, was es den Menschen bedeutet, die Erinnerungsstücke in den Händen zu halten. Und zeigt Gegenstände, zu denen die Arolsen Archives noch nach Angehörigen suchen.

#StolenMemory

Pierwszy transport do Auschwitz

14 czerwca 1940 roku pierwszy transport polskich więźniów dotarł do obozu koncentracyjnego Auschwitz. Wcześniej tych, 728 mężczyzn i kilkunastoletnich chłopców, niemiecki okupant przetrzymywał w Tarnowie. Tamtejsze więzienie policyjne, podobnie jak wiele innych w okupowanej Polsce, w wyniku aresztowań i brutalnych łapanek, było przepełnione. Niemcy terroryzowali ludność i próbowali przełamać każdy najmniejszy przejaw oporu. Przemoc dotknęła bezwzględnie wszystkich Polaków. Wśród więźniów obozu Auschwitz znaleźli się żołnierze, politycy, urzędnicy państwowi, nauczyciele, lekarze i duchowni, a także uczniowie i harcerze.

Od 1941 roku SS rozpoczęło rozbudowę obozu Auschwitz, tworząc tym samym największy obóz koncentracyjny i zagłady, do którego deportowano ludzi z całej Europy. W Auschwitz-Birkenau SS zamordowało w komorach gazowych ponad milion osób, głównie Żydów, a także Polaków, Sinti i Romów, jeńców radzieckich oraz więźniów innych narodowości.

Am 14. Juni 1940 erreichte der erste Transport mit polnischen Häftlingen das Konzentrationslager Auschwitz. Die 728 Männer und Jungen waren zuvor von den deutschen Besatzern in Tarnów gefangen gehalten worden. Auch das dortige Polizeigefängnis war – wie so viele im besetzten Polen – in Folge willkürlicher Festnahmen und brutaler Razzien überfüllt. Die Deutschen terrorisierten die Bevölkerung und versuchten jeden Widerstand zu brechen. Die Gewalt traf alle Schichten und Altersgruppen. So befanden sich unter den Neuankömmlingen Soldaten, Politiker, Beamte, Lehrer, Ärzte und Geistliche, aber auch Schüler und Pfadfinder.

Ab 1941 baute die SS das Lager zum größten Konzentrations- und Vernichtungslager aus und deportierte Menschen aus ganz Europa nach Auschwitz. In Auschwitz-Birkenau ermordete die SS über eine Million Menschen in den Gaskammern, vor allem Juden, aber auch Polen, Sinti und Roma, sowjetische Kriegsgefangene und Häftlinge anderer Nationalität.

#StolenMemory

Zniszczenie i grabież

Celem niemieckiej polityki okupacyjnej było całkowite zniszczenie i ograbienie państwa polskiego oraz jego ludności. Już jesienią 1939 roku Trzecia Rzesza zaanektowała znaczną część ówczesnej Polski zachodniej. Zamieszkujący ją Polacy zostali pozbawieni majątków i brutalnie wypędzeni. Musieli ustąpić miejsca niemieckim osadnikom. Pozostała część okupowanych terenów, tzw. Generalne Gubernatorstwo, objęta była niemiecką administracją cywilną. Niemcy postrzegali Polaków jako pozbawionych wszelkich praw niewolników i wykorzystywali ich do napędzania hitlerowskiej maszynarii wojennej. Całą gospodarkę przestawiono na produkcję wojenną dla Wehrmachtu, a żywność i inne towary wywożono na front bez względu na potrzeby miejscowej ludności. Dzieła sztuki i inne przedmioty wartościowe kradziono, a walutę pozbawiano wartości, prowadząc politykę ukierunkowaną na wzrost inflacji. Skutkiem tych działań był głód i błyskawiczny rozwój czarnego rynku. Ponadto od 1941 roku tereny okupowanej Polski służyły jako miejsce zgrupowań wojsk niemieckich zmierzających na front wschodni, przez co warunki życia ludności polskiej pogorszyły się jeszcze bardziej.

Das Ziel der deutschen Besatzungspolitik war die vollständige Zerstörung und Ausplünderung des polnischen Staates und seiner Bevölkerung. Bereits im Herbst 1939 erfolgte die Annexion ausgedehnter Teile Westpolens an das Reich. Die Polen wurden enteignet und brutal vertrieben. Sie mussten Platz machen für deutsche Siedler. Das Restgebiet, das sogenannte Generalgouvernement, stand unter deutscher Zivilverwaltung. Die Deutschen betrachteten die Polen als rechtlose Arbeitsklaven, die für Hitlers Krieg schuften sollten. Die Wirtschaft wurde auf Kriegsproduktion für die Wehrmacht umgestellt und Lebensmittel und andere Versorgungsgüter wurden rücksichtslos abtransportiert. Kunst- und Wertgegenstände wurden geplündert und das Geld durch eine gezielte Inflationspolitik entwertet. Die Folge waren Hunger und eine boomende Schwarzmarktwirtschaft. Ab 1941 diente Polen als Aufmarschgebiet für den Krieg gegen die Sowjetunion, was die Lebenssituation für die Bevölkerung abermals verschlechterte.

#Poszukiwani
#Gesucht

#Odnalezieni
#Gefunden